

Верьовочкін Є.В.

магістрант

Лепьохін О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя, Україна

БЕЗПЕКА БАНКУ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Спочатку виклики коронакризи, далі повномасштабна російсько-українська війна з надзвичайно руйнівними впливами на економіку України значною мірою розбалансували банківську систему. Кожен банк відчув на собі не умовний, а реальний стрес-тест, однак більшість банків витримали, продемонструвавши високий рівень економічної безпеки. Тому за сучасних умов, коли війна триває, зростають потреби відновлення економіки, банки мають розробляти стратегії свого економічного розвитку з адаптацією до цих нових викликів і за найголовнішого пріоритету, що полягає в забезпеченні безпеки. Для клієнтів і персоналу йдеться про безпеку життя, для самого банку мова йде про його виживання та розвиток у середовищі економічному, тобто про його економічну безпеку. Хоча багато дослідників акцентують увагу навіть на більш вузькому колі питань, а саме на фінансовій безпеці банку, натомість оперуватимемо категорією економічної безпеки, що більш містка.

Чинна стратегія АТ «А-БАНК» орієнтована на його безпеку в період турбулентності зі збереженням прибуткової діяльності банку, а також моніторинг критичної інфраструктури 24/7 із дотриманням КРІ [4].

Ліквідність банківської системи України зараз не викликає занепокоєнь: коефіцієнти короткострокової ліквідності в середньому втричі перевищують мінімальні вимоги. Обсяги коштів населення на рахунках у банках стабільні. Дають результати зусилля Національного банку України з поліпшення строкової структури вкладень населення. Кроки регулятора спонукали банки підвищити привабливість строкових гривневих депозитів: підняти ставки за довшими вкладами та переглянути лінійку депозитів. Внаслідок цього обсяги гривневих строкових депозитів почали зростати, як і їхня частка. Приплив коштів бізнесу триває. З огляду на свою ринкову переговорну силу підприємства досягають вищих ставок за своїми вкладами. Підвищення ставок та більші обсяги коштів на рахунках зумовили значне зростання витрат банків на фондування від бізнесу. До мінімальних рівнів скоротилися частки кредитів рефінансування та зовнішніх позик у зобов'язаннях банків [3].

Попри збитки від війни, банки були прибутковими у 2022 році, а в 2023 ці прибутки зросли. Основна причина – високі процентні доходи від вкладень у високоліквідні активи. Переорієнтація на менш ризикові інструменти – звична реакція банків на кризу, а в період високих процентних ставок вони ще й генерують значні доходи. Крім того, стійкими залишаються і доходи від кредитування бізнесу. Значні процентні доходи дали змогу зберегти високу

проценту маржу, попри зростання вартості фондування. Це створює банкам комфорт перед можливим зниженням процентних ставок, тож ризики прибутковості незначні.

Висока чиста процентна маржа та операційна ефективність властиві банкам усіх класичних бізнес-моделей: корпоративним, роздрібним та універсальним. Тож банки з приватним капіталом не прагнули змінювати власні бізнес-моделі після початку повномасштабної війни. Роль державних банків посилилася: вони виконують соціальні функції, активно кредитують у межах державних програм та є лідерами з кредитування державних підприємств. Їхня частка на ринку зростає, що характерно для кризових періодів. Висока прибутковість забезпечила зростання достатності капіталу сектору. Нині вона вдвічі перевищує мінімальні вимоги, лише один банк порушує вимоги [5].

Важливими завданнями сьогодення є розробка науково обґрунтованих підходів стратегічного забезпечення безпеки банківської системи. Формування стратегії захисту, скованої на компенсацію збитків, зміст якої зводиться до захисту від ризику, дає змогу в управлінні економічною безпекою банку оцінювати відповідну ймовірність подій, враховувати зміну обставин, тобто постійно корегувати стратегію. Індикатором економічної безпеки банку є рівень конкурентоспроможності послуг, які він надає. Особливе значення для безпеки банку відіграє ритмічність реалізації цих банківських послуг [1]. Водночас безпека банку залежить від того, наскільки ефективно вирішуватиме його реклама поставлені перед нею завдання, а форми та методи її здійснення дієво відповідатимуть вимогам часу. Для зміцнення рівня безпеки банку необхідне використання комплексного підходу банку до управління банківською діяльністю. Крім того, забезпечення безпеки банків має здійснюватися як на рівні окремого банку, так і на рівні банківської системи [2].

Банки України продемонстрували значний запас економічної безпеки, втім для його поновлення їм необхідно формувати стратегію свого розвитку, в якій пріоритетом має бути зміцнення економічної безпеки задля відновлення економіки.

Література:

1. Волкова Н. І., Панченко А. В. Вибір методів оцінювання фінансової безпеки банків та прогнозування індикаторів. *Ефективна економіка*. 2022. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_11_55 (дата звернення: 27.10.2023).
2. Коваленко В. Фінансова безпека банків: реалії та перспективи забезпечення. *Економічний форум*. 2022. № 2. С. 141–151.
3. Романовська Ю. А., Паршивлюк Д. В. Оцінка фінансової безпеки банківських установ України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 4. С. 96–102.
4. Стратегія розвитку АТ «А-БАНК» на 2023-2025 роки. URL: https://a-bank.com.ua/static/bank_strategy_ua.pdf (дата звернення: 27.10.2023).
5. Шульга О. А. Стратегія забезпечення фінансової безпеки банківської установи та сучасні аспекти її діагностики. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 70. С. 171–175.